

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อความยั่งยืนของชุมชนบางกะเจ้า* APPROACHES TO IMPROVING THE QUALITY OF LIFE FOR SUSTAINABILITY OF BANG KACHAO COMMUNITY

สมเดช จันมาธิกรกุล, ตรีนตร ตันตระกุล

Somdech Chanmatikornkul, Trinet Tuntrakul

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Western University

Corresponding Author E-mail: Somdechaa@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาสภาพทั่วไปของการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนพื้นที่บางกะเจ้า 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อความยั่งยืนของชุมชนบางกะเจ้าเพื่อให้เกิดความยั่งยืน 3. หาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกิดเพื่อความยั่งยืนของชุมชนบางกะเจ้า ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สังเกตแบบมีส่วนร่วม และทำการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 หน่วยงานภาครัฐในการกำหนดนโยบาย ออกกฎหมาย กำกับดูแลมูลนิธิหรือรัฐวิสาหกิจเพื่อสังคม กลุ่มที่ 2 ตัวแทนจากมูลนิธิหรือวิสาหกิจเพื่อสังคม ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการ และกลุ่มที่ 3 นักวิชาการทางด้านการบริหารจัดการองค์กร

ผลการวิจัยพบว่าหน่วยงานภาครัฐ มูลนิธิหรือวิสาหกิจเพื่อสังคมและชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพของพื้นที่บางกะเจ้า ที่มีการสร้างแนวทางการปฏิบัติที่เชื่อถือได้ มีความโปร่งใส มีคุณธรรม ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เคารพสิทธิมนุษยชน ปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม มีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ดูแลรักษาสีสิ่งแวดล้อม มีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ควบคุมการดำเนินงานขององค์กรอย่างมีระเบียบแบบแผนและเป็นระบบ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนประสบความสำเร็จ
คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; คุณภาพชีวิต; ชุมชนบางกะเจ้า

Abstract

Objectives of the research article were: 1. To study the general condition of the development of quality of life and communities in Bang Kachao area 2. To study the factors affecting the development of the quality of life for sustainability of the Bang Kachao community for sustainability 3. To find development guidelines for the quality of life for the sustainability of Bangkokachao community, conducted by the qualitative research using the open-ended interview form for in-depth interviews with key informants. Participatory observation and conducted focus group discussions with participants divided into 3 groups: 1, government agencies in setting policies, issuing laws, supervising foundations or social enterprises; 2, representatives from foundations or social enterprises who were Successful in the implementation and 3 academicians in organizational management.

The research findings were found that Factors affecting the development of quality of life and Bangkokachao community for sustainability was found that government agencies Foundations or social enterprises and communities had exchanged knowledge, ability and experience to increase opportunities to solve problems and develop the potential of Bang Kachao area that had established reliable practice guidelines transparency, morality, anti-corruption, respecting human rights, treating workers fairly, responsible to consumers, taking care of the environment Innovation and dissemination of innovations derived from socially responsible operations, controlling the operations of the organization in a methodical and systematic manner for the development of the quality of life and the community to be successful.

Keywords: Approaches to Improving; Quality of Life; Bang Kachao Community

บทนำ

มูลนิธิจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องมาจากคนตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไปที่มีความต้องการที่จะทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่างเพื่อการกุศลสาธารณะ การศาสนา ศิลปะ วิทยาศาสตร์ วรรณคดี การศึกษา หรือการสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ของสังคมตั้งแต่ระดับชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค ประเทศ ทวีป หรือโลกใบนี้ การจัดการทรัพย์สินของมูลนิธิต้องมีใช่เป็นการหาผลประโยชน์เพื่อบุคคลใด นอกจากเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ที่ให้ความสำคัญกับทรัพย์สิน คือเป็นการนำเอาเงินสดและอสังหาริมทรัพย์มารวมกัน

เข้าเป็นกองทุน เพื่อทำกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การกุศลถือเป็นองค์กรที่ช่วยเหลือมนุษยธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดูแลเอาใจใส่ต่อผู้ด้อยโอกาส (Ferrans, 1992) การบริจาคอาหารให้กับผู้ยากไร้ อย่างเช่น องค์กรยูนิเซฟ (Unicef) ที่เป็นหน่วยงานของสหประชาชาติที่มีหน้าที่ส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองสิทธิของเด็กทั่วโลก การทำงานใน 190 ประเทศและเขตปกครองต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่หลากหลาย สำหรับประเทศไทยเองก็ได้มีการจัดตั้งสมาคมและมูลนิธิทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่ถือว่าเป็นพลังและทรัพยากรอันมหาศาล เพราะสมาคมและมูลนิธิเหล่านี้ ประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีความเสียสละและมีใจเป็นกุศล มีทรัพย์และอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นทุนในการดำเนินงาน การบริการการจัดการเป็นกระบวนการของการวางแผนการจัดองค์การ มีการกระตุ้นและควบคุมให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันโดยใช้ทรัพยากรบุคคลและอื่น ๆ (Terry, 1960) ดังนั้นสมาคมและมูลนิธิจึงมีบทบาทและความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน ป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมที่มีอยู่มากและนับวันยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น การพัฒนาสังคมในด้านต่าง ๆ กระทำขึ้นเพื่อให้สังคมของเรามีความสงบเรียบร้อย และเจริญมั่นคงก้าวหน้า เช่น มูลนิธิกระจกเงาที่เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมทั้งในด้านงานด้านสิทธิมนุษยชน งานด้านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ งานพัฒนาอาสาสมัครและการแบ่งปันทรัพยากร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้และการใช้ชีวิต โดยมีพื้นที่ปฏิบัติงานทั้งบนสังคมออนไลน์ (Internet) สังคมเมืองและสังคมชนบท โดยทำหน้าที่เป็นกระจกเงาที่สะท้อนเรื่องราวความเป็นจริงของสังคมและให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วยวิธีคิด คือ การสร้างคนและสร้างนวัตกรรม สร้างความเปลี่ยนแปลงแก่สังคม โดยมูลนิธิกระจกเงานี้เริ่มต้นจากกลุ่มเพื่อนนักกิจกรรม ซึ่งเป็นอาสาสมัครละครเพื่อการพัฒนาเยาวชน (พ.ศ. 2531) ของกลุ่มสี่ชาวบ้านหรือที่หลายคนรู้จักในนามกลุ่มมะขามป้อม มารวมกลุ่มกันในช่วงที่สังคมไทยเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมืองและได้ก่อตั้งกลุ่มศิลปวัฒนธรรมกระจกเงาเพื่อร่วมกันทำงานกิจกรรมค่าย สื่อสะท้อนเรื่องราวปัญหาทางสังคม ต่อมาในช่วงปลายปี พ.ศ. 2534 จึงเปลี่ยนเป็นมูลนิธิกระจกเงา

พื้นที่คุ้มบางกะเจ้า ตั้งอยู่ที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีลักษณะคล้ายรูปกระเพาะหมู โอบล้อมด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา มีพื้นที่ครอบคลุม 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลทรงคนอง ตำบลบางยอ ตำบลบางกระสอบ ตำบลบางน้ำผึ้ง ตำบลบางกอบัว และตำบลบางกะเจ้า คุ้มบางกะเจ้าเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ มีประเพณีที่สืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรม เช่น ประเพณีสงกรานต์ การเล่นส่บ้า การบวชพระของชาวไทยรามัญ เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียงสำหรับคนไทยหรือต่างชาติ ได้รับการยกย่องจากนิตยสาร Time Magazine ให้เป็น The Best Urban Oasis of Asia ในปี พ.ศ. 2549 เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เต็มไปด้วยป่าไม้นานาชนิด มีวิถีเกษตรและภูมิปัญญาชาวบ้านที่น่าสนใจ (เดลินิวส์, 2561)

จนปัจจุบันได้มีคณะกรรมการคั่งบางกะเจ้า ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการเร่งพัฒนา 6 มิติ ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต และอนุรักษ์วิถีท้องถิ่นให้ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน พร้อมชูพื้นที่จุดเรียนรู้ต้นแบบ 6 ตำบล ถ่ายทอดผลลัพธ์ การสานพลังร่วมรักษาคั่งบางกะเจ้า แบบบูรณาการทุกภาคส่วน ภายใต้การกำกับดูแลของมูลนิธิ ชัยพัฒนา เพื่อพัฒนาให้คั่งบางกะเจ้าเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นต้นแบบการขับเคลื่อน แบบสานพลังความร่วมมือ (Social Collaboration With Collective Impact) (Colaizi, 1978) จากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และชุมชน รวมกว่า 100 องค์กร งานสำคัญที่ พัฒนาต่อเนื่องทั้ง 6 ด้าน ประกอบไปด้วย 1. ด้านการพัฒนาพื้นที่สีเขียว 2. ด้านการจัดการน้ำ และการกักเซาะริมตลิ่ง 3. ด้านการจัดการขยะ 4. ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5. ด้านส่งเสริม อาชีพ และ 6. ด้านการพัฒนาเยาวชน การศึกษา และวัฒนธรรม โดยมีหน่วยงานทั้งจากภาครัฐ และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการการพัฒนา ซึ่งโครงการ OUR Khung BangKachao นับเป็น พื้นที่ ต้นแบบของประเทศไทยในการสานพลังร่วมรักษาคั่งบางกะเจ้า ให้คงไว้ซึ่ง ทรัพยากรธรรมชาติและอัตลักษณ์ของพื้นที่รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญของ ประเทศอย่างยั่งยืน (ผู้จัดการออนไลน์, 2565)

ผู้วิจัยได้มีความสนใจในการทำกิจกรรมการกุศลและบำเพ็ญประโยชน์เพื่อช่วยเหลือสังคม ด้านการเป็นจิตอาสา ที่ผ่านมามีได้หันมาทำการศึกษาเรื่องขององค์กรโรตารีว่าเป็นองค์กรของนัก ธุรกิจและผู้นำทางด้านวิชาชีพจากทั่วโลกผู้ซึ่งให้บริการเพื่อมนุษยชาติสนับสนุนมาตรฐาน จริยธรรมในทุกวิชาชีพและช่วยส่งเสริมโมตรจิตและสันติภาพในโลก ต่อมาปี พ.ศ. 2555 ผู้วิจัย ได้สมัครเป็นสมาชิกของสโมสรโรตารีสมุทรปราการโดยการแนะนำจากกลุ่มเพื่อนจึงได้มีโอกาส เข้าไปช่วยเหลืองานของสโมสรด้วยการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2558 ผู้วิจัยได้รับเลือกเป็นนายกสโมสรโรตารีสมุทรปราการและร่วมทำกิจกรรมกับมวลหมู่สมาชิก ตลอดมาจนกระทั่งผู้วิจัยได้ทำหน้าที่จนครบวาระแล้วเห็นว่าองค์กรโรตารีเป็นองค์กรที่ต้องควร หนึ่งแต่ยังมีข้อจำกัดในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์อยู่เป็นอย่างมากเนื่องจากสมาชิกแต่ละ ท่านล้วนแล้วแต่เป็นนักธุรกิจที่ต้องทำธุรกิจอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้ไม่มีเวลาในการมาทำกิจกรรม จิตอาสาได้อย่างเต็มความสามารถ จึงทำให้ขาดบุคลากรในการทำงานเป็นอย่างมากตลอดจน การระดมทุนเพื่อที่จะใช้ในการทำกิจกรรมสาธารณะกุศลก็ยังมีข้อจำกัดเนื่องจากการระดมทุน ส่วนใหญ่ได้มาจากสมาชิกภายในสโมสรทำให้กิจกรรมเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากขาด ความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ

จากเหตุและผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของงานสาธารณะประโยชน์ที่ เป็นองค์กรการกุศลที่มีการจัดตั้งเป็นนิติบุคคลอีกทั้งการกระทำในกิจกรรมดังกล่าวถือว่ามีความ ชัดเจนที่สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้วัดดูประสงค์ของมูลนิธิตามที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่การ จัดตั้งอย่างชัดเจนทำให้การแสวงหาความร่วมมือจากบุคคลหรือองค์กรภายนอกตลอดจนการ ระดมทุนต่าง ๆ ย่อมมีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับมากกว่า อีกทั้งในขณะที่มูลนิธิต่าง ๆ

ก็ได้มีการก่อเกิดขึ้นอยู่ทั่วโลกที่เน้นสร้างประโยชน์ต่อสาธารณะ ให้ความช่วยเหลือกลุ่มบุคคล ผู้ด้อยโอกาสในด้านต่าง ๆ ให้กลับมามีชีวิตที่ใกล้เคียงกับบุคคลปกติทั่วไป แต่ทุกมูลนิธิ ทุกองค์กร ล้วนต้องพบเจอกับปัญหาหลาย ๆ ประการเกี่ยวกับการดำเนินการที่นำมาสู่ความสำเร็จของมูลนิธิ จนได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย แต่ก็มีหลายมูลนิธิที่ไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานทำให้ต้องปิดตัวลงไป อะไรคือสาเหตุที่เป็นปัญหาในการบริหารมูลนิธิ กระบวนการแก้ปัญหาและอุปสรรคที่พบเป็นอย่างไร ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาถึงสภาพของพื้นที่บางกะเจ้าว่าปัจจุบันเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้างที่ต้องการได้รับการปรับปรุงแก้ไข และแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องเป็นอย่างไร จากการที่มูลนิธิเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ เพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไปในภายภาคหน้า

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนพื้นที่บางกะเจ้า
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อความยั่งยืนของชุมชนบางกะเจ้าเพื่อให้เกิดความยั่งยืน
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนบางกะเจ้า

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่แนวทางการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ จึงได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบไปด้วยผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 22 ราย ในประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชน ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 สัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐในการกำหนดนโยบาย ออกกฎหมาย ที่กำกับดูแล จำนวน 5 ราย

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนจากองค์กรมูลนิธิ (NGO) วิสาหกิจเพื่อสังคม ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการ จำนวน 5 มูลนิธิ และมูลนิธิที่ประสบปัญหาเข้าขั้นวิกฤตในการดำเนินการ จำนวน 7 มูลนิธิ รวมเป็น 12 มูลนิธิ

กลุ่มที่ 3 นักวิชาการทางด้านการบริหารจัดการองค์กร จำนวน 5 ราย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สังเกตแบบ

มีส่วนร่วม และทำการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน และนักวิชาการ เพื่อต้องการทราบข้อมูล ความคิดเห็น รวมทั้งกระบวนการ ข้อเสนอแนะ และมุมมองต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในประเด็นที่เกี่ยวกับแนวทางการบริหารมูลนิธิเพื่อสังคม ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชน โดยแบบสัมภาษณ์มี 3 ชุด ประกอบไปด้วย

ชุดที่ 1 สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับหน่วยงานภาครัฐในการกำหนดนโยบาย กำกับดูแล

ชุดที่ 2 สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับตัวแทนจากตัวแทนจากองค์กรมูลนิธิตวิ (NGO) วิสาหกิจเพื่อสังคม ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการ และมูลนิธิเจอปัญหาเข้าขั้นวิกฤตในการดำเนินการ

ชุดที่ 3 สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักวิชาการทางด้านสังคมสงเคราะห์ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และบันทึกการ สัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) อย่างละเอียด จนกระทั่งข้อมูลครบถ้วน จากนั้นจึงนำประเด็นหลัก (Major themes) มาพิจารณาแบ่งออกเป็นประเด็นย่อย (Sub-Themes) และหัวข้อย่อย (Categories) และตรวจสอบความถูกต้องของผลการศึกษาที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ทั้งหมดมาจำแนกและจัดหมวดหมู่ หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการตีความ (Interpretation) เพื่อสร้างข้อสรุปของข้อมูลประเด็นต่าง ๆ และนำเสนอผลการวิจัยด้วยการเขียนแบบพรรณนา

ทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) คือการสังเกตที่ผู้วิจัยเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับกลุ่มคนที่ถูกศึกษา มีการทำกิจกรรมร่วมกัน จนผู้ถูกศึกษายอมรับว่าผู้สังเกตมีสถานภาพบทบาทเช่นเดียวกับตน ผู้สังเกตจะต้องปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มคนที่ศึกษา โดยอาจเข้าไปฝังตัวอยู่ในเหตุการณ์ เข้าไปอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลานาน จนคนในชุมชนรู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่มีนักวิจัยมาอาศัยอยู่ เพื่อให้ผู้วิจัยได้รับการยอมรับและสนิทสนมกับกลุ่มที่จะศึกษา โดยที่ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัวว่าถูกสังเกตหรือเฝ้าดู จึงมีพฤติกรรมที่เป็นไปตามธรรมชาติทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง ทำให้เห็นภาพรวมของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมชาติมากที่สุดส่งผลให้เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย

ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถให้คำตอบในประเด็นที่ต้องการศึกษาได้ โดยจัดให้มีกลุ่มสนทนาประมาณ 6-12 คน มีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง เมื่อเสร็จสิ้นการสนทนา ผู้บันทึกจะถอดรายละเอียดจากเทปที่บันทึกไว้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยเสร็จสิ้นในการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ทำการถอดเทปบันทึกคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละรายเป็นรายวัน เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือขาดหาย เพื่อประโยชน์ในการนำไปศึกษาเพิ่มเติมในการทำการสัมภาษณ์ครั้งหน้า ผู้วิจัยจะทำการถอดเทปแบบคำต่อคำประโยคต่อประโยค แล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการฟังเทปบันทึกเสียงซ้ำ จากนั้นผู้ทำการวิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ จากการถอดเทปสัมภาษณ์ในประเด็นสำคัญต่าง ๆ

ผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาสภาพทั่วไปของการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนพื้นที่บางกะเจ้านั้น พบว่า พื้นที่บางกะเจ้าหรือที่คู้บางกะเจ้า ตั้งอยู่ที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีลักษณะคล้ายรูปกระเพาะหมู โอบล้อมด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา มีพื้นที่ครอบคลุม 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลทรงคนอง ตำบลบางยอ ตำบลบางกระสอบ ตำบลบางน้ำผึ้ง ตำบลบางกอบัว และตำบลบางกะเจ้า คู้บางกะเจ้าเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ มีประเพณีที่สืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรม เช่น ประเพณีสงกรานต์ การเล่นส่บ้า การบวชพระของชาวไทยรามัญ เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียงสำหรับคนไทยหรือต่างชาติ ได้รับการยกย่องจากนิตยสาร Time Magazine ให้เป็น The Best Urban Oasis of Asia ในปี 2549 เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เต็มไปด้วยป่าไม้ธรรมชาติ มีวิถีเกษตรและภูมิปัญญาชาวบ้านที่น่าสนใจ เดิมทีพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาน้ำท่วมอยู่เป็นประจำประชาชนได้รับความเดือดร้อนในการดำเนินดำเนินชีวิตรวมถึงการประกอบอาชีพต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในหลวงรัชกาลที่ 9 เสด็จพระราชดำเนินจึงพระราชทานแนวทางในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมให้กับประชาชนด้วยการตัดคลองผ่านหรือที่เรียกว่าคลองลัดโพธิ์เพื่อทำการระบายน้ำให้ไหลออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาอีกทางหนึ่งซึ่งทำให้เกิดความสำเร็จในการช่วยลดปัญหาน้ำท่วมให้กับประชาชนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังได้มีการสนับสนุนทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานวิสาหกิจเพื่อสังคมหรือมูลนิธิต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์พื้นที่ให้เหมาะแก่การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านการพัฒนาพื้นที่สีเขียว ด้านการจัดการน้ำและการกักตุนน้ำดื่ม ด้านการจัดการขยะ ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านส่งเสริมอาชีพ และ ด้านการพัฒนาเยาวชน ด้วยการสร้างสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ หรือ สวนสาธารณะและสวนพฤกษชาติศรีนครเขื่อนขันธ์ สำหรับพักผ่อน ออกกำลังกาย ปั่นจักรยาน ให้อาหารปลา สูดอากาศบริสุทธิ์ ภายในสวนมีเส้นทางปั่นจักรยาน ที่ระหว่างทางมีจุดให้แวะพักผ่อนเป็นระยะ ส่วนจุดเช็คอินไฮไลต์ คือ หอดูนก ที่อยู่ท่ามกลางแมกไม้เขียวชอุ่ม ภาพจากด้านบนหอดูนกแบบมุม Bird Eye View เป็นจุดแวะพักระหว่างทางที่นักท่องเที่ยวนิยมมาถ่ายรูป รวมถึงมีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้ผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษา เข้ามามีความรู้อย่างเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการในพระราชดำริต่าง ๆ เช่น โครงการเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอยู่ทุกตำบล

ในพื้นที่ของคังบางกะเจ้า มีตลาดน้ำบางน้ำผึ้งที่น่าพิศพลจากการเก็บเกี่ยวในชุมชน มาวางจำหน่าย โดยกิจกรรมดังกล่าวทั้งหมดต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนในการดำเนินกิจกรรมที่ทำให้เห็นได้อย่างเป็นรูปธรรม จนทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเป็นจำนวนมาก มีถนนที่สามารถเดินทางด้วยรถยนต์เข้ามาในพื้นที่เพียง 1 เส้นทางเท่านั้น จนบางครั้งทำให้เกิดปัญหาด้านการจราจร ถึงแม้ว่าจะมีการเดินทางด้วยทางเรือถึง 4 เส้นทาง แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาส่วนนี้ได้

2. ผลจากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อความยั่งยืนของชุมชนบางกะเจ้าเพื่อให้เกิดความยั่งยืน พบว่า หน่วยงานภาครัฐ มูลนิธิหรือวิสาหกิจเพื่อสังคมและชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพของพื้นที่บางกะเจ้า ที่มีการสร้างแนวทางการปฏิบัติที่เชื่อถือได้ มีความโปร่งใส มีคุณธรรม ต่อด้านการทุจริตคอร์รัปชัน เคารพสิทธิมนุษยชน ปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม มีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม มีนวัตกรรมและเผยแพร่ นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ควบคุมการดำเนินงานขององค์กรอย่างมีระเบียบแบบแผนและเป็นระบบ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนประสบความสำเร็จ ซึ่งการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาบางครั้งยังขัดกับนโยบายของรัฐที่มีการมองในภาพรวม โดยที่ไม่ได้เข้าใจปัญหาที่แท้จริง บุคลากรผู้ที่จะเข้ามาปฏิบัติงานมีอยู่น้อยเพราะการทำงานเน้นไปเพื่อประโยชน์ของชุมชนที่ไม่มีค่าตอบแทน มูลนิธิหรือวิสาหกิจเพื่อสังคมถูกมองในภาพลบว่า มีการแอบแฝงไปด้วยผลประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย รวมถึงการขอรับเงินบริจาคถูกมองว่านำเงินที่ได้รับบริจาคไปใช้ในทางที่ผิดวัตถุประสงค์ อีกทั้งนโยบายภาครัฐที่ออกมาไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เพราะการบริหารจัดการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชน ที่ต้องมีการบริหารมุ่งเน้นธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ จนเกิดความเชื่อถือจากคนในชุมชน และได้รับการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชนจนทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่เป็นการพัฒนาที่เน้นความเป็นองค์กรรวมและบูรณาการที่ให้ความสำคัญกับการดำรงอยู่ของวิถีชีวิตของคนในชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาความเป็นผู้นำให้กับคนในชุมชน เน้นความเท่าเทียมกันในสิทธิ เสรีภาพของทั้งหญิงและชาย ดังนั้นปัจจัยสำคัญของการบริหารจัดการมูลนิธิหรือวิสาหกิจเพื่อสังคมต้องเน้นต่อความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนที่เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ได้รับการสนับสนุนในเรื่องงบประมาณที่นำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับตัวผู้ปฏิบัติงาน ไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกิดเพื่อความยั่งยืนของชุมชนบางกะเจ้า พบว่า ประชาชนต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเพื่ออนุรักษ์พื้นที่บางกะเจ้าให้ยั่งยืน ด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ มูลนิธิหรือวิสาหกิจเพื่อสังคม โดยผ่านผู้นำชุมชนเนื่องจากว่าผู้นำชุมชนที่เป็นตัวแทนของคนในชุมชนจะสามารถก่อให้เกิดการพัฒนา และนำสิ่งที่ดีมาให้กับคนในชุมชน เพราะคนในชุมชนต่างมีความเห็นว่าผู้นำเป็นผู้ที่จะนำสิ่งที่ดีมาสู่ชุมชนได้ ทั้งในด้านการ

พัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เป็นปอดของชุมชนไปตลอดกาล ด้วยการร่วมปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว และเน้นย้ำให้คนในชุมชนร่วมอนุรักษ์เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน ด้านการจัดการน้ำและการกักเซาะริมตลิ่งที่มีการให้ความรู้เรื่องการหาพืชมาปลูกบริเวณชายฝั่งเพื่อป้องกันการชะล้างของดิน ด้านการจัดการขยะด้วยการหาวิธีกำจัดขยะที่ถูกต้อง เช่น ไม่เผาทำลาย นำขยะพลาสติกไปรีไซเคิล ลดการใช้ถุงพลาสติก ลดการใช้โฟม ใช้วัสดุจากธรรมชาติที่ย่อยสลายได้ง่าย ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วยการสร้างคุณค่าของการหวงแหนถิ่นที่อยู่ของคนในชุมชน สร้างจิตสำนึกของการรักษ่าบ้านเกิด ด้านส่งเสริมอาชีพ ด้วยการให้หน่วยงานภาครัฐ วิชาทกิจเพื่อสังคม ร่วมกับคนในชุมชนมาคิดค้นหาวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อนำมาผลิตสินค้าออกจำหน่าย และด้านการพัฒนาเยาวชน ด้วยการส่งเสริมให้มีกระบวนการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชนโดยการแทรกเนื้อหาและกิจกรรมเสริมที่เน้นการปลูกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม ให้รู้จักหวงแหนถิ่นบ้านเกิดที่อยู่เมืองนอน อีกทั้งการหาทางที่ก่อให้เกิดการส่งเสริมการสนับสนุนจากคนในชุมชนที่เปลี่ยนแปลงความคิดแล้วเกิดการยอมรับเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่า นอกจากนี้ควรทำการก่อสร้างสะพานเพื่อเชื่อมทางออกสู่ชุมชนเพิ่มอีกอย่างน้อย 1 แห่ง เพื่อป้องกันเหตุการณ์ที่อาจไม่คาดคิด เช่น น้ำท่วมฉับพลัน ไฟไหม้ อุบัติเหตุที่ทำให้การจราจรติดขัด เพราะปัจจุบันนี้ทางเข้าออกชุมชนที่เป็นถนนมีเพียงแห่งเดียวจนบางครั้งเกิดการจราจรแออัดจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก อีกทั้งต้องจำกัดการใช้รถของนักท่องเที่ยว ด้วยการหาจุดจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวแล้วให้บริการรถนำเที่ยวจากชุมชนที่เป็นรถพลังงานไฟฟ้าเพื่อเป็นการลดมลพิษทางอากาศ โดยต้องอาศัยการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐหรือวิชาทกิจเพื่อสังคม หรือการเพิ่มจำนวนการให้เข้าจักรยานสำหรับปั่นท่องเที่ยวในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนบางกะเจ้าเพื่อความยั่งยืน พบว่า หน่วยงานภาครัฐ มูลนิธิหรือวิชาทกิจเพื่อสังคมและชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพของพื้นที่บางกะเจ้า ที่มีการสร้างแนวทางการปฏิบัติที่เชื่อถือได้ มีความโปร่งใส มีคุณธรรม ต่อด้านการทุจริตคอร์รัปชัน เคารพสิทธิมนุษยชน ปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม มีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม มีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ควบคุมการดำเนินงานขององค์กรอย่างมีระเบียบแบบแผนและเป็นระบบ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนประสบความสำเร็จ ซึ่งจากงานวิจัยของ รุจิราภรณ์ ยุกตานนท์ (2562) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบ ณ สถานที่เกิดเหตุ กรณีศึกษา : มูลนิธิสยามนันทบุรี จังหวัดนันทบุรี ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบ ณ สถานที่เกิดเหตุ ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการสถานที่เกิดเหตุของมูลนิธิสยามนันทบุรี

จังหวัดนนทบุรี มีความรู้และแนวทางการปฏิบัติเป็นไปตามตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสถานที่เกิดเหตุ และแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่เจ้าหน้าที่สอบสวนอีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ณ สถานที่เกิดเหตุของมูลนิธิสยามนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ได้ในอนาคตอาสาสมัครในหน่วยอื่น ๆ อีกด้วย วิศาล สายเพชร (2563) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและความสุขของอาสาสมัคร : กรณีศึกษามูลนิธิพุทธฉือจี้ไต้หวันในประเทศไทย พบว่า จิตอาสามูลนิธิฉือจี้ไต้หวันในประเทศไทยที่มีรายได้ต่อเดือนมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสุขในการทำงานจิตอาสาอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และแรงจูงใจในการทำงานจิตอาสาของอาสาสมัครมูลนิธิฉือจี้ไต้หวันในประเทศไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสุขในการทำงานจิตอาสาอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตามแนวคิดของ Moos & Moos (1986) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมในการทำงานเอาไว้ว่า สิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในการทำงานออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ 1) มิติสัมพันธภาพ (Relationship Dimension) 2) มิติการพัฒนาบุคคลิกภาพ (Personal Development Dimension) 3) มิติการคงไว้และการเปลี่ยนแปลงระบบงาน (System Maintenance and System Change Dimension) และ Edward et al. (1978) อธิบายว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน 5 ประการ คือ 1) ระบบสื่อสาร 2) ทรัพยากรและอำนาจในการจัดสรรทรัพยากร 3) ลักษณะของหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่รับนโยบาย 4) ระเบียบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติ และ 5) การติดตามผล ซึ่งในการบริหารงานต้องให้ความสำคัญกับการจัดการที่ดีเพื่อนำพาองค์กรไปสู่ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งหลักในการบริหารงานที่ดีต้องมีการวางแผน กำหนดองค์กร กำหนดทรัพยากรบุคคลในการปฏิบัติงานลงมือปฏิบัติงาน มีผู้คอยชี้แนะให้งานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และเมื่อมีการปฏิบัติแล้วก็ต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้า ดังนั้นความสำคัญของการจัดการจึงถือเป็นกระบวนการทำงานที่ช่วยให้งานมีการประสานสอดคล้องกันอันจะทำให้องค์กรบรรลุจุดประสงค์ได้ดี

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนบางกะเจ้านั้น ประชาชนต้องให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาเพื่ออนุรักษ์พื้นที่บางกะเจ้าให้ยั่งยืนด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ มูลนิธิหรือวิสาหกิจเพื่อสังคม โดยผ่านผู้นำชุมชน เนื่องจากว่าผู้นำชุมชนที่เป็นตัวแทนของคนในชุมชนจะสามารถนำเรื่องก่อให้เกิดการพัฒนาและนำสิ่งที่ดีมาให้กับคนในชุมชน เพราะคนในชุมชนต่างมีความเห็นว่าผู้นำเป็นผู้ที่จะนำสิ่งที่ดีมาสู่ชุมชนได้ ทั้งในด้านการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เป็นปอดของชุมชนไปตลอดกาล ด้วยการร่วมปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวและเน้นย้ำให้คนในชุมชนร่วมอนุรักษ์เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนด้านการจัดการน้ำและการกักเซาะริมตลิ่งที่มีการให้ความรู้เรื่องการหาพืชมาปลูกบริเวณชายฝั่งเพื่อป้องกันการชะล้างของดิน ด้านการจัดการขยะด้วยการหาวิธีกำจัดขยะที่ถูกต้อง เช่น ไม่เผา

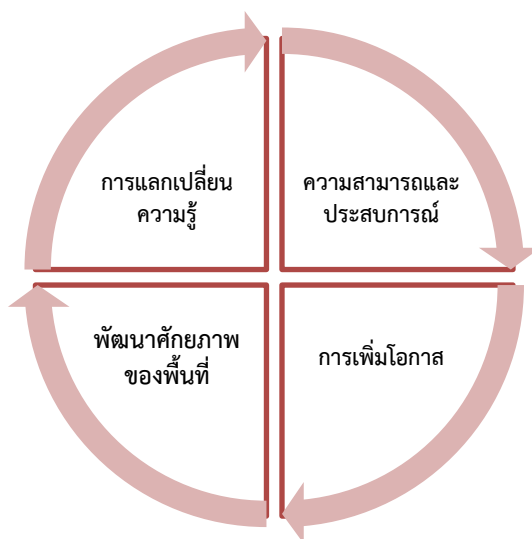

ทำลาย นำขยะพลาสติกไปรีไซเคิล ลดการใช้ถุงพลาสติก ลดการใช้โฟม ใช้วัสดุจากธรรมชาติ ที่ย่อยสลายได้ง่าย ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วยการสร้างคุณค่าของการท่องเที่ยวถิ่นที่อยู่ของคนในชุมชน สร้างจิตสำนึกของการรักษามรดกทางวัฒนธรรม ด้านส่งเสริมอาชีพ ด้วยการให้หน่วยงานภาครัฐ วิสาหกิจเพื่อสังคม ร่วมกับคนในชุมชนมาคิดค้นหาวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อนำมาผลิตสินค้าออกจำหน่าย และด้านการพัฒนาเยาวชน ด้วยการส่งเสริมให้มีกระบวนการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชนโดยการแทรกเนื้อหาและกิจกรรมเสริมที่เน้นการปลูกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม ให้รู้จักวางแผนถิ่นบ้านเกิดที่อยู่เมื่อนอน อีกทั้งการหาทางที่ก่อให้เกิดการส่งเสริมการสนับสนุนจากคนในชุมชนที่เปลี่ยนแปลงความคิดแล้วเกิดการยอมรับ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่า นอกจากนี้ควรทำการก่อสร้างสะพานเพื่อเชื่อมทางออกสู่ชุมชนเพิ่มอีกอย่างน้อย 1 แห่ง เพื่อป้องกันเหตุการณ์ที่อาจไม่คาดคิด เช่น น้ำท่วมฉับพลัน ไฟไหม้ อุบัติเหตุที่ทำให้การจราจรติดขัด เพราะปัจจุบันนี้ทางเข้าออกชุมชนที่เป็นถนนมีเพียงแห่งเดียวจนบางครั้งเกิดการจราจรแออัดจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก อีกทั้งต้องจำกัดการใช้รถของนักท่องเที่ยวด้วยการหาจุดจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวแล้วให้บริการรถนำเที่ยวจากชุมชนที่เป็นรถพลังงานไฟฟ้าเพื่อเป็นการลดมลพิษทางอากาศ โดยต้องอาศัยการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐหรือวิสาหกิจเพื่อสังคม หรือการเพิ่มจำนวนการให้เข้าจักรยานสำหรับปั่นท่องเที่ยวในชุมชน นอกจากนี้ต้องส่งเสริมการจัดสวัสดิการจากฐานองค์กรการเงินชุมชนในรูปแบบของการออมทรัพย์หรือการสะสมหุ้นของสมาชิกสหกรณ์เพื่อให้เกิดเป็นกองทุนหมุนเวียนในชุมชนและนำผลกำไรที่เกิดจากการหมุนเวียนเงินออมมาจัดสวัสดิการแก่ชุมชน เพิ่มคุณค่าและมูลค่าของทรัพยากรชุมชนสู่การเป็นสินค้าและบริการฐานอัตลักษณ์ของชุมชน เสริมสร้างบรรทัดฐานทางสังคมเพื่อสร้างค่านิยมความเชื่อและส่งเสริมจริยธรรมกฎระเบียบของชุมชนและการส่งเสริมการสร้างภาคีความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนตลอดจนกลยุทธ์เชิงรับ อีกทั้งต้องส่งเสริมให้มีกระบวนการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชนโดยการแทรกเนื้อหาและกิจกรรมเสริมที่เน้นการปลูกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากแนวคิดของ Schermerhorn et al. (2000) กล่าวว่า การจูงใจเป็นสิ่งที่บุคคลได้รับกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีพลัง มีคุณค่าที่จะทุ่มเทในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย Graham (2020) มุลนิธิ Fairwork กลยุทธ์ในการปรับปรุงการทำงานของแพลตฟอร์มในบริบทระดับโลก มุลนิธิ Fairwork ซึ่งเป็นโครงการริเริ่มด้านการวิจัยที่กำลังพัฒนาการแทรกแซงคุณภาพของงานบนแพลตฟอร์มแรงงานดิจิทัล เนื่องจากขาดความสามารถในการต่อรองร่วมกันคนงานในแพลตฟอร์มจำนวนมากจึงมีความสามารถในการต่อรองค่าจ้างหรือเงื่อนไขการทำงานกับนายจ้างของตนเพียงเล็กน้อย อันเป็นผลมาจากตลาดการทำงานใหม่ที่มีการจัดการแบบดิจิทัลนี้ทำให้คนงานจำนวนมากมีชั่วโมงทำงานที่ยาวนานและไม่สม่ำเสมอมีรายได้น้อยและมีความเครียดสูง การวิจัยภาคสนามของ Fairwork ทวีตอินเดียและแอฟริกาใต้พบความท้าทายสำหรับคนงานในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งเป็น

พื้นฐานสำหรับชุดหลักการทำงานที่เหมาะสมในเรื่องการจ่ายเงินเงื่อนไขสัญญาการจัดการและการเป็นตัวแทน ผลของการวิจัยภาคสนามถูกนำมาใช้เพื่อจัดอันดับและเปรียบแพลตฟอร์มกับหลักการเหล่านี้เพื่อส่งเสริมให้มีคุณค่าและไม่สนับสนุนการทำงานของแพลตฟอร์มที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ Sherif et al. (2020) ศึกษาแนวทางปฏิบัติของมูลนิธิ OBGYN Graduate Education (MOGGE) ในตะวันออกกลาง : การป้องกันการติดเชื้อ Streptococcus กลุ่ม B ในครรภ์และในทารกแรกเกิด แนวปฏิบัติหมายเลข 02-O-20 ผลการวิจัยพบว่า การตั้งครรภ์แบบ Rectovaginal กับ Group B Streptococcus (GBS) มักพบในการตั้งครรภ์ GBS เป็นสาเหตุที่พบบ่อยที่สุดของการติดเชื้อในทารกแรกเกิดที่เริ่มมีอาการซึ่งสัมพันธ์กับอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วย 12% แม้ว่าโปรโตคอลการคัดกรองและการรักษาเพื่อป้องกันโรคจะพร้อมใช้งานทั่วโลก แต่การปฏิบัติในประเทศที่มีทรัพยากรต่ำก็ถูกท้าทายโดยขาดความตระหนักและการใช้โปรโตคอลเหล่านี้อย่างจำกัด นอกจากนี้รูปแบบความไวต่อยาปฏิชีวนะอาจแตกต่างกันไปทั่วโลกเนื่องจากกฎระเบียบที่แตกต่างกันของใบสั่งยาปฏิชีวนะหรือความชุกของซีโรไทป์ของแบคทีเรียบางชนิด แนวทางนี้ประเมินหลักฐานในปัจจุบันเกี่ยวกับการคัดกรองและการจัดการการล่าอาณานิคมของ GBS ในการตั้งครรภ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตั้งค่าทรัพยากรต่ำ โดยมาร์คเลย์ (Markley, 1975) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากความต้องการของมนุษย์ โดยเฉพาะด้านความรู้สึกนึกคิดจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานะด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น อายุ เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ระบบสังคม ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมือง ระดับการพัฒนาเทคโนโลยีตลอดจนประสบการณ์ชีวิตของแต่ละบุคคล

องค์ความรู้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อความยั่งยืนของชุมชนบางกะเจ้า พบว่า มูลนิธิหรือวิสาหกิจเพื่อสังคม มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมดำเนินชีวิตของชุมชนและสังคมให้สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง และยกระดับฐานะความเป็นอยู่ พร้อมเสริมสร้างวินัยทางการเงิน เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งนั้นจะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าอย่างมั่นคงยั่งยืน ช่วยให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น ชุมชนมีการพัฒนา ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม เพราะประชาชนอยู่ใกล้ชิดพื้นที่เข้าใจปัญหา โดยที่มูลนิธิได้มีการเผยแพร่องค์ความรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน พัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรภาคประชาชน กลุ่มหรือเครือข่ายในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงยังได้มีการขยายการประสานงาน ประสานเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรประชาชนให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

แนวทางในการควบคุมมูลนิธิต่อให้เกิดความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนนั้น พบว่า มูลนิธิต้องต้องมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม มูลนิธิต้องสร้างแนวทางการปฏิบัติที่เชื่อถือได้ มีความโปร่งใส มีคุณธรรม ต่อด้านการทุจริตคอร์รัปชัน เคารพสิทธิมนุษยชน ปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม มีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภครักษาสิ่งแวดล้อม มีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรม

ซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควบคุมการดำเนินงานขององค์กรอย่างมีระเบียบแบบแผนและเป็นระบบผลกระทบจากการควบคุมดูแลมูลนิธิเพื่อให้เกิดความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนนั้นพบว่า ในการจัดตั้งมูลนิธิขึ้นบางครั้งทำไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน ใช้มูลนิธิเป็นช่องทางในการฟอกเงิน การยกยอกเงินบริจาค ในกฎหมายกำหนดไว้เพียงว่ากรรมการต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ และขอบเขตอำนาจหน้าที่ไม่มีการกำหนดเอาไว้อย่างชัดเจนทำให้อำนาจในการตัดสินใจและดำเนินกิจการของมูลนิธิมีอย่างกว้างขวาง ซึ่งอาจนำไปสู่การทุจริตได้ ขาดธรรมาภิบาล ไม่มีความพร้อมที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง และการปฏิบัติงานของมูลนิธิมีการขัดแย้งกับนโยบายของภาครัฐอยู่เป็นประจำ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการควบคุมมูลนิธิ เพื่อให้เกิดความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนนั้น พบว่า การควบคุมมูลนิธิต้องใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลการจัดการมูลนิธิ ให้ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย ตามกรอบของกฎหมาย เช่น ควบคุมกำกับ การแสวงหารายได้ของมูลนิธิ ควบคุมกำกับ การดำเนินการเพื่อแสวงหารายได้ สร้างความโปร่งใสเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการรับบริจาค ควบคุมดูแลให้

มูลนิธิเป็นองค์กรที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน วัตถุประสงค์และกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือประเทศ คณะผู้จัดตั้งและ/หรือกรรมการของต้องมีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสังคม ต้องมีหนังสือรับรองหรือได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับกรมหรือเทียบเท่าขึ้นไป และต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ประกอบด้วย กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ วิสาหกิจเพื่อสังคมหรือมูลนิธิต่าง ๆ ควรร่วมกันกำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมที่มีมูลนิธิเข้าร่วมพัฒนา ศึกษาความต้องการของสังคมให้ครบทุกมิติเพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาเป็นไปเพื่อประโยชน์ของชุมชนและสังคมที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่ความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการส่งเสริมการจัดสวัสดิการจากฐานองค์กรการเงินชุมชนในรูปแบบของการออมทรัพย์หรือการสะสมหุ้นของสมาชิกสหกรณ์เพื่อให้เกิดเป็นกองทุนหมุนเวียนในชุมชนและนำผลกำไรที่เกิดจากการหมุนเวียนเงินออมมาจัดสวัสดิการแก่ชุมชน
2. ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของทรัพยากรชุมชนสู่การเป็นสินค้าและบริการฐานอัตลักษณ์ของชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อหาข้อจำกัดในการดำเนินงาน เพื่อหาข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการขอปรับปรุงกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อที่ลดปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมเพื่อจะนำไปสู่ความยั่งยืนได้
2. ควรทำการศึกษาความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจเพื่อสังคมซึ่งเป็นองค์กรเอกชนกับหน่วยงานภาครัฐในด้านการส่งเสริมการพัฒนาคนในสังคมให้มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เดลินิวส์. (2561). *เดลินิวส์ว่าไรดี : รักษ์น้ำ รักษ์ป่า รักษ์คู้บางกะเจ้า*. สืบค้น 21 กันยายน 2561, จาก www.forest.go.th/images/stories/file/.pdf
- ผู้จัดการออนไลน์. (2565). *คณะทำงานโครงการคู้บางกะเจ้า ร่วมสานพลังพัฒนาเพื่อความยั่งยืน*. สืบค้น 21 กันยายน 2561, จาก <https://mgronline.com9650000016982>

- รุจิราภรณ์ ยุกตานนท์. (2562). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบ ณ สถานที่เกิดเหตุ กรณีศึกษา : มูลนิธิสยามนันทบุรี จังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี: มูลนิธิสยามนันทบุรี.
- วิศาล สายเพชร. (2563). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและความสุขของอาสาสมัคร : กรณีศึกษามูลนิธิพุทธฉือจี้ไต้หวันในประเทศไทย. วารสารพุทธจิตวิทยา, 5(1), 1-13.
- Colaizi P. (1978). *Psychological research as the Phenomenologist views it. In Existential – Phenomenological Alternatives for Psychology* (Valle R. & King M. eds), Oxford University Press, London.
- Edward, et al. (1978). *The Policy Predicament: Making and Implementation Public Policy*. San Francisco: W.H. Freeman and Company.
- Ferrans, C. & Powers, M. (1992). Psychometric Assessment of the Quality-of-Life Index. *Research in Nursing & Health*, 15(1), 29-38.
- Graham, M. (2020). The Fairwork Foundation: Strategies for Improving Platform Work. *Social Science Open Access Repository*. Retrieved March 20, 2020, from <https://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/62590>
- Markley. (1975). Correlation proton magnetic resonance studies at 250 MHz of bovine pancreatic rebonuclease. I. Reinvestigation of the histidine peak assignment. *Biochemistry*, 14, 3546-3553.
- Moos, R. H., & Moos, R. S. (1986). *Family environment scale manual* (2nd ed.). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists.
- Schermerhorn, J.R., et al. (2000). *Organizational behavior*. New York: John Willey & Son.
- Terry, G. (1960). *The principles of management*. Homewood, IL: Richard Irwin.
- Sherif, A. S., et al. (2020). Title: Middle-East OBGYN Graduate Education (MOGGE) Foundation Practice Guidelines: Prelabor Rupture of Membranes. Retrieved March 20, 2020, from

